

קמן פאל"י יעוש"ה. ועי' ביטמות יעקב ביו"ד בס"י ל"ס ס"ק ג' ד' מ"ט בזה וכן עיקר לדעת. ולענין פ"ח נגד הס"ס עי' בהמקדש בקידושין שם ובחידושי רע"א בכתובות שם ובבבא יתחב שם ובבית הלל חדר י"ט מ"ט והאריזו בזה יעוש"ה. ורמיהו בבית הלל שכתב דלף אי נימא דלון פאל"י נגד הס"ס היכא דלון פ"ח מעיד רק נגד ספק אחד בזה כתב להסחפק אי נאמן או לאו ועי' בטעם בשערים ח"ב ס"י כ"ו שכתב דלף אי נימא דלון פאל"י נגד הס"ס ה"י מילי כשאמרי על ב' הספיקות ביחד או לון מועיל פ"ח אבל אם העד אינו מעיד רק נגד ספק א' בזה נאמן פ"ח והביא רמיהו מתשובות רע"א בס"י ל"ז שכתב נמי כן לענין ס"ס במקום חזקה כו' עכ"ד. ובאמת כ"כ ה"ב מהדו"ק חו"ד ס"י ל"ו והח"ד בכללי ס"ס לחלק לענין ס"ס במקום חזקה וכ"כ האחרונים לענין אס' לר"ד לברר בס"ס לחלק כן בין אס' ב' הספיקות יחלים לברר או לאו ועי' ביטמות יעקב ביו"ד בס"י ק"י ס"ק י"ז י"ט מ"ט בזה וא"כ ה"נ לענין פ"ח נגד הס"ס היכא דלון מעיד אלא נגד ספק א' נאמן לכן נראה עיקר כהעדר בשערים ולא כהבית נאמן ה"ל שסחפק בזה ועי' בפתח הבית ס"י ו' עקף י' בדיון א' מ"ט בזה ולון כאלו עוד מקום להאריך בזה. עוד כתב השפעה"ש בכתב שטובן א"י וקצוב ואשה מעידין כדברי החובט והאחזק דעתו סומכת לר' העד ומאמינן נראה דבה"ג הנחבב חייב לשלם להחובט מן הדיון ורמיהו מקדושין ס"י א' גבי אשתו זנתה בע"א כו' ורמיהו אי מהימן לך כבי תרי זיל אפקה ואי לא לא תפקה כו' וא"כ כיון דהא דברר שבעריו בעינן שנים כו' ה"ה לענין ממון הדיון ק. ועוד רמיהו מפ' חו"ב י"ב גבי לון מקבלין פקדונות לא מן הנשים כו' דקאמר אי מהימנא לך עשה כפירושא כו'. ובאמת מלמדי הדיון זה מפרש בש"ג פ' ו"ב שהביא תשובות הרמב"ד בראובן שהיה שכ"מ כו' ואם הודה שמאמינן תתקיים התלוכה עפ"י העד תרי להדיא כמ"ס עכ"ל השפעה"ש. הנה מה שהביא רמיהו מקדושין ס"י גבי אי מהימן לך כו' באמת בהר"ף והרמ"ש שם כתב וה"מ דר"א אבל בבא לני"ש אי מהימן ליה כבי תרי מחויב לאפקה ויהיב לה כתובה עכ"ל. ועי' בה"מ בפכ"ד מה"ל אישות ה"ל י"ז שכתב דגם כוונת הרמב"ם הוא כן וכ"כ הס"א בזה"ש ס"י קט"ו דלון חייב רק לני"ש וא"כ ממילא ה"ה בנאמן אינו חייב לו מן הדיון אי מהימן ליה רק לני"ש וכן השיג עליו חותני הגאון מ' יתחקר כ"י אב"ד דסעמייעסין. ושם רמיהו בס' נחל יתחקר ח"ב הדפוס מהדש שהשיג עליו מד' הפוסקים אלו בס"י פ"ה ס"ק ה' והאריך בזה יעוש"ה. ומה שהביא השפעה"ש רמיהו מב"ב ר"ב נמי לון רמיהו ד"ל דהאס לא מחירית. עדות רק אי מהימנא לך דלא נגב משלך כלום או עשה כפירושא ועל מה שאמרה שהיא של פלוני היה בידה ליתן לפלוני וכמו דלמדינן בסנהדרין ל' א' דמהיב בכה"ג אף בנאמן וכן מובא לקמן בס"י רמיהו רק על מה שאמרה בשעת מיתתה וביון דהא מהימנא ליה משה אמרינן ליה עשה כפירושא אבל צידון דהשפעה"ש י"ל דלון חייב הנחבב לשלם ועי' בנ"י שם מ"ס לדמות רמיהו זו אף מדברי הש"ג פ"ב ה"ל מוכח להדיא בהשפעה"ש וא"כ לענין דינא נראה עיקר כהשפעה"ש הר"ל דחייב מן הדיון לשלם להחובט וכן פסק בנ"י שם והאריך הרבה בזה יעוש"ה.

סעיף ב (ג) ונ"ב לענין עדי קידושין. מדברי הרמ"א אלו משמע דלא כהרשב"א בחידושי לשבוטות ל"א א' שכתב דבפסולי עדות דרבנן מהיב תפיסה. ומד' הרמ"א משמע דלא ס"ל כוונתו דלי ס"ל כוונתו אמאי לא קאמר דיש כ"מ לענין תפיסה דבפסולי עדות דלורייא לא מהיב תפיסה ובפסולי עדות דרבנן מהיב תפיסה ומשמע דלא ס"ל כהרשב"א ועי' לעיל בס"י כ"ח ס"ק ב' מ"ס על דברי הרשב"א אלו יעוש"ה:

(ד) דקדושי האם נמי אינן פסולים אלא מדרבנן. ומשמע מדברי הרמ"א דס"ל דאם קידשה בפניהם לריכה גם ונ"ב בס"ק א' השיג על הרמ"א וס"ל דדעת הרמב"ם

דש' להס' דין חרזה וזונה לריכה גם ובתמים בס"ק ד' השיג על הש"ך בדעת הרמב"ם וכתב דלש' לדעת הש"ך דלמוד מ"ג מרות מ"מ לון כאלו השגה דבנ"י גם דהא כן מובא בשיטור בלוח קבלת עדות בשם רב האי גאון דלפנין מהא דלמדינן בפ"ק דקידושין דיואל בשאר חברים לר"ד ג"ס האיל ומדרש חכמים הוא ופי' ר"מ האיל וא"י להמני עם דיואל בראש חברים לכך הממיר דבנ"י ג"ס ואף זו א"י לכל דקדושי האם פסולים ולכך צ"י גם לבטל קידושין. ומשמע ל"ק מקידושין כסף דהאס ידוע לכל כו' ולון ספק דלשחמט"ה לה"ך דברי השיטור אלו עכ"ד. ובאמת דברי בצל השיטור עלמו לא מוכח מדי דל' שם ובפסולי עדות דרבנן כגון הרעוים כו' אם קדשה בפניהם אינה לריכה גם משום דכל דמקדש ארעא דרבנן מקדש כו' ור"ב אחא אומר דלריכה וליף לה מפ"ק דקידושין כו' יש מרבוותא חולקין ואומרים קדושים נמי מדרש חכמים הוא עכ"ל. וא"כ לא מוכח מדי דהבצל השיטור לא קאי על קדושי האם רק קאי על פסולי עדות דרבנן ועל זה הביא דברי רב אחא ורבוותא דהו' דל"כ אפי' קדושי האב נמי וא"כ קדושי האם דינם כקדושי האב ולא מוכח מד' בצל השיטור אלו דבקדושי האם לריכה גם אם היא מדלורייא יעוש"ה בצל השיטור ותראה שכן הוא. וכן השיג עליו חותני הגאון מ' יתחקר כ"י אב"ד דסעמייעסין מד' בצל השיטור אלו. עוד כתב החומים רמיהו להרמב"ם דלון אלא מדרבנן מיומא ס"י א' גבי עגל דקאמר דהאס אבי אמו ואחא אמו וכן בזה הרגו בני לוי כו'. וכן הביא המקדש בק"א בזה"ש ס"י מ"ב סעיף ה' רמיהו ז. ובאמת לון רמיהו משם ד"ל דהאס הוראה שזה היה כיון דבשם לוי לא חסא ודיון ד' מיתא עדין לא נתפרש ועי' ברש"י שם ועי' בהפ"י בס"ק ה' מ"ס על החומים. ובאמת יש רמיהו להיפך דקדושי האם פסולים מדלורייא מבימות כ"כ א' דקאמר לחיס מן האם לא יעידו ואם העידו עדותן עדות מן האב מעידין לכתחלה כו' ומ"ס מעריות ערוה לכל מסורה עדות לב"ד מסורה. וקשה דמאי פריך ומ"ס הא קדושי האם ליחא אלא מדרבנן וצירבנן לא גזרו אף בערוה ודלמדינן שם דלא גזרו שניות צגרים וה"ה בעדות ומאי קושא א"י מוכח דקדושי האם פסולים מדלורייא. וכן רמיהו בס' ישועות ישראל בס"ק ג' ובתנאים הרש"ש שם שהקדו קושא זו על הרמב"ם הר"ל. ועי' בערוך לנר שם שפי' דקושא בגמ' הוא לאחמיר דס"ל דלף לחיס מן האם מעידין לכתחלה וא"כ יתח' דשפיר י"ל כהרמב"ם דלון פסולים אלא מדרבנן ואפי"ה שפיר קושא בגמ' על אחמיר דלמאי מעידין לכתחלה ומ"ס מעריות דאם נשא אחותו מן האם אמרינן דיואל ואחא גבי עדות מעידין לכתחלה כיון דליכא הפסד בזה ה"י גבי עריות בלויסור דלורייא. אבל באמת פשט דברי בגמ' לא משמע כן ומשמע דלף לר"י פריך וא"כ מוכח מהב"א הר"ל דקדושי האם פסולים מדלורייא. והנה הרמב"ם בפ"ג מה"ל עדות שם כתב דה"ה קדושי אישות נמי אינן פסולים אלא מדרבנן ועי' במחנה לוי בשבועות ל"ז ב' שהק' על הרמב"ם דמאי ח"י בגמ' ה"ל כדרכינא יעוש"ה. ועי' בס' בריית יעקב מאה"ע שחי' ד"ל דמייירי שהיו פסולים בעצירה דלורייא ואח"כ חזרו בתשובה כו'. עוד רמיהו שם שהביא רמיהו דקדושי אישות פסולים מדלורייא דלא כהרמב"ם מהא דקאמר בגמ' שם ל"ז א' על מחמיתין דכפרה הראשונה ואח"כ כפרה השנייה כו' כגון שהיו קדושים בגטותיהם כו'. וקשה לשיטת הרמב"ם א"כ ממ"ל במחן ס"ל לריבנא אי כראב"י דלמיר משחק בקוביא כיון דמדרבנן לא חייב ח"ח בק"ש א"כ אפי' בלא נשואיהם נוססות נמי יתח' דלויסורין לאשמועינן דלא נימא כדס"ל לר"ש אלא כיון דהיו פסולין מדרבנן עכ"פ לא מקרי בר הגדה ומש"ה שניהם חייבים וכדס"ל לראב"י ואי נימא דריבנא ס"ל כר"פ דמשחק בקוביא חייב בק"ש בודאי קשה כיון דקדושי אישות לא הוה פסולים רק מדרבנן כו' א"כ אמאי חייבים הראשונה הא קיימא השנייה ומדלורייא הם כשרים ולר"פ חולקין בזה דלורייא וכו' ליישב יעוש"ה. ובאמת לון זה רמיהו ד"ל כמ"ס בס' סור האבן ס"י א' דהיכא שיש כאלו ב' כי

כִּי עֲדִים וְכֵחַ אֶחָד כְּשֵׁרִים לְגַמְרִי וְכֵחַ אֶחָד פְּסוּלִים מִדְּרַבָּן
 רַק מִדְּאֻרִּיתָא הֵם כְּשֵׁרִים חַט"ג דְּבָחַס לֹא הִיא הֵכָה הַכְּשֵׁרָה
 לְגַמְרִי הִיא מֵהָכִי הֵכָה הַפְּסוּלָה מִדְּרַבָּן כִּיּוֹן דְּכְשֵׁרִים מִדְּאֻרִּיתָא
 מ"מ כְּשֵׁשׁ כֵּחַ אֶחָד הַכְּשֵׁרָה לְגַמְרִי חֲשִׁיבָה אֶתְהֵא שְׁפִסּוּלָה
 מִדְּרַבָּן אֵינּוּ רְאוּי וּמַש"ה יִיחָא דְחִיּיבָת הֵכָה הֵא' כִּיּוֹן שֶׁהֵם
 כְּשֵׁרִים לְגַמְרִי וְהַשְׁמִיָּה פְּסוּלָה לְגַמְרִי מִדְּרַבָּן עַכ"פ עַכ"ד וְהֵא"כ
 לְק"מ עַל הֶרְמִז"ס מֵהֶגֶם' הֵא"ל וַע"י בָּס' נִחְלַח דּוֹד צִסּוּף הֵס'
 בְּקוֹנְטֵרַם יֵד שָׁחַל צִס' ט' מ"ש צוּה . וַע"י שׁ עוֹד צְבִרִית יַעֲקֹב
 שֶׁהִבִּיא רְאִיָּה מֵהֶגֶם' דִּיבְמֹת הֵא"ל לֹא כִהֶרְמִז"ס לַעֲנִין קְרוֹבִי
 הָאֵס וְעוֹד הִבִּיא שֶׁס רְאִיָּה לַעֲנִין קְרוֹבִי אִישׁוֹת לֹא כִהֶרְמִז"ס
 מִצ"ב קִי"ט ח' יַעוֹש"ה . וַע"י צְבִית שְׁמוּאֵל אַחֲרוֹן מַחוּמ' ס'י
 י"ג שֶׁהִבִּיא רְאִיָּה דְקְרוֹבִי הָאֵס פְּסוּלִים דְּרַבָּן מִיבְמֹת ג' ב' צ' .
 וַע"י צְבִרִית אֲבֵרָהִם מַחוּמ' ס'י ד' מֵה שֶׁהִשִּׁיג עָלָיו יַעוֹש"ה .
 וַע"י בְּמַחֲזִיגִים לְמַשְׁפֵּט בָּס"ק ג' שֶׁהִבִּיא רְאִיָּה מִשְׁבּוּעוֹת ל"ז וּל"ג
 הֵא"ל דִּהּוּ דְאֻרִּיתָא וְכִבֵּר כְּחֻזְתִּי לַעֲלִי דְחִין רְאִיָּה וַע"י שׁ עוֹד
 מ"ש צוּה . וְרִאִיָּה בָּס' מַעֲיִן גִּיטִים בָּס"ק ח' שֶׁהִבִּיא רְאִיָּה דְקְרוֹבִי
 הָאֵס אֵינֶם פְּסוּלִים רַק מִדְּרַבָּן מֵהֵא דְאֻמְרִין צִסּוּף קִידוּשִׁין פ'
 ב' כִּי יִסְתַּח אַחִיד בֵּן אַחִיד כו' דְּמַתִּיּוֹד אִדָּם עִס אִמּוֹ וְאִין
 מַתִּיּוֹד עִס כָּל הַעֲרִיּוֹת . וְלִכְאוּרָה הִכָּא מוֹכַח כֵּן אִךְ מוֹכַח
 דִּהּא אֻמְרִין צִסְנֵהֲדִרִין דָּאֵס נִיפְתָּ לִב' הָרִי נַעֲשׂוּ עֲדִים עָלָיו
 הָרִי לֹא מִקְרִי עוֹשִׂי הַדְּבָר דִּהּא נַעֲשִׂים עֲדִים . וְצִמְכוּת ו' ח'
 כו' ח' הֶגֶם' דִּיקוּס דְּבָר צִמְקִיָּמִי דְּבָר הַכְּחוּב מִדְּבָר וְלֹא צַעוּשִׁי
 הַדְּבָר וְצִנִּיטָה תִּקְשִׁי קוּשִׁית הֶגֶם' דִּינִיטָה יֵלֵל דְּלִיכָא לַחֲרִין
 צִמְקִיָּמִי דְּבָר הַכְּחוּב מִדְּבָר כו' דִּהּא מוֹכַח צִסְנֵהֲדִרִין לֹא הִיא
 עוֹשִׂי הַדְּבָר . וְלִפְסוּקִים הֵא"ל דְקְרוֹבִי הָאֵס פְּסוּלִים דְּרַבָּן יִיחָא
 דְּבֵן אַחִיד הִוא קְרוֹבִי הָאֵס . אִךְ קֶשֶׁה דִּהּא כְּחִיב אִוּוּ צִנֵּךְ דִּהּוּ
 קְרוֹבִי הָאֵב אִךְ י"ל דִּהּוּ צִנֵּךְ קִחִי עַל הָאֵס וְהֵא"ל דִּיחְצֵטֵל צִלִּירוּפָה
 הַעֲדִים הַכְּשֵׁרִים דִּהּא צִלָּה"ה הַקֶּשֶׁה דִּהִיכָא מִשְׁכַּחַת לֵה דִּהּא
 שׁוֹינְתָה תַּחֲחִיב מִיָּתֵהּ הֵא יתְצֵטֵל הַעֲדוֹת צִלִּירוּפָה דְּלִיכָא לַחֲרִין
 צִמְקִיָּמִי דְּבָר הַכְּחוּב מִדְּבָר כו' דִּהּא אִשֶּׁה קִרְקַע עוֹלָם הִיא וְלֹא
 עֲבָדָה כְּלוּם כו' וְח' דְּדוּקָא גְבִי קְרוֹב דְּמוֹעִיל עֲדוּתוֹ צִמְקוּס
 אִמֵּר בִּהּא הִוא דְאֻמְרִין דְּצֵטֵל הַעֲדוֹת צִלִּירוּפּוֹ אֲבָל אִשֶּׁה דִּהּוּ
 מוֹעִיל עֲדוּתָהּ צִסּוּס מִקּוּס בִּהּא לֹא אֻמְרִין דִּיחְצֵטֵל הַעֲדוֹת
 צִלִּירוּפָה כו' וְהֵא"כ קֶשֶׁה לִכְחוּב בֵּן אֲבִיד וְלִימָא דְקִחִי עַל אֲחוּתָא
 ס' וַע"י מַשְׁנִי דְּבֵן מַתִּיּוֹד עִס אִמּוֹ וְלֹא עִס כָּל עֲרִיּוֹת וְהֵא"כ
 אִוּוּ צִנֵּךְ י"ל דְקִחִי עַל אִמּוֹ אֲבָל בֵּן אֲבִיד ח' לִכְחוּב דִּהּא קִחִי
 עַל אֲחוּתָא וְהֵא אֲסוּר לַהֲתִיּוֹד עִס הַעֲרִיּוֹת וּמוֹכַח שְׁפִיר דִּיחּוֹד
 אֲסוּר עַכ"ד . וְאִין זֶה רְאִיָּה דְמֵה שֶׁהִקְשָׁה עַל קִרָּא דְכִי יִסְתַּח
 כו' כִּבֵּר הֶק' קוּשִׁיל זו בָּס' בִּינִין אֲרִיָּאֵל וְהַגָּאֹן רַע"א צִתְשׁוּבָה
 בָּס' רִי"א וְרִי"צ וְצִחֲמַת לְק"מ . דְּלִשְׁטַח הַחוּס' דָּס"ל דְּצַעֲיִן
 תַּרְחִי רְאִיָּה וְהַגִּדָה צוֹדֵאִי יִיחָא דִּלָּא יִצּוֹא לִצ"ד לַהֲעִיד אֲלֵא אִף
 לִשְׁטַח רַשִׁי דָּס"ל דְּבִרְאִיָּה לַחוּד נִמִּי צֵטֵל עֲדוּתָן נִמִּי לְק"מ דִּהּא
 רַשִׁי צִמְכוּת פִּי שֶׁס הַטָּעַם שֶׁל ר"י דְּמַחֲלֵק בֵּין ד"מ לִד"ג דְּבִד"ג
 כְּחִיב וְשִׁפְטוֹ הַעֲדָה אֲבָל לֹא בִד"מ וְהִיטוּ מַשּׁוּם דְּבִד"ג מֵהֲדִרִין
 אֲזִיכּוּתָא אֲבָל לֹא בִד"מ וְהֵא"כ הֵא אֻמְרִין צִסְנֵהֲדִרִין כ"ט ח'
 דְּבִמְסִית לֹא מֵהֲדִרִין אֲזִיכּוּתָא וְהֵא"כ שׁוֹה לִד"מ וְלֹא אֻמְרִין עֲדוּתָן
 צִטְלָה . וְלִרְצִי דָּס"ל דִּאִף בִּד"מ עֲדוּתָן צִטְלָה צִלָּה"ה יִיחָא דְמִיָּרִי
 שֶׁלֹּא תַּחֲרוּ צו וְלִק"מ קוּשִׁי' הֵא"ל וּמַמִּילָא אִין רְאִיָּה מֵהֵאִי קִרָּא
 דְקְרוֹבִי הָאֵס דְּרַבָּן . וּמ"ש הַמַּעֲיִן גִּיטִים דְּבִחֲשָׁה לֹא אֻמְרִין הֵךְ
 כִּלְלָא דְעֲדוּתָן צִטְלָה כ"כ הַחוּמִים לְקַמֵּן צִס' לִי וְצִנְחִיבוֹת שֶׁס
 יַעוֹש"ה וְאִין כֵּאֵן מִקּוּס לַהֲאֲרִיךְ צוּה . וַע"י בָּס' פֶּרֶדָם דּוֹד פ'
 צִהֲעִלְתָּךְ מ"ש רְאִיָּה דְקְרוֹבִי הָאֵס אֵינֶם פְּסוּלִים אֲלֵא מִדְּרַבָּן
 יַעוֹש"ה . וַע"י צִנּו"צ מֵהֲדוּמָה חֲלָה"ע ס'י ע"ז וְצִהֲגוּת אֻמְרִי
 צִרוּךְ מֵה שֶׁהִשִּׁיג עַל הַטָּעַם וַע"י צְבִרִית יַעֲקֹב שֶׁס מֵה שֶׁהִשִּׁיג עַל
 הַטָּעַם . וַע"י צְבִרִי אֶחָד בְּקוֹנְטֵרַם דְּבִרִי סוֹפְרִים וְצִבְאָר יַעֲקֹב
 בָּס"ק ח' וְצִבְאָרֵעַ דְּרַבָּן צִמְעֵרָתָה אִוּוּ פ' ס'י חֲקִי"צ וְצִעֲפֵרָה
 דִּאֲרַעָה שֶׁס מ"ש צוּה . וַע"י שׁ עוֹד צִנּו"צ וְצְבִרִית יַעֲקֹב שֶׁס
 וְצִיטְעוֹת יִשְׂרָאֵל בְּחַט"מ בָּס"ק ה' מ"ש לַעֲנִין קְרוֹבִי הָאֵס ע"י
 אִישׁוֹת וְנִרְאָה דְּדִין זֶה דְקְרוֹבִי הָאֵס וְאִישׁוֹת הִיא סְפִיקָא דְּדִינָא
 ח' הִיא דְאֻרִּיתָא אִוּוּ דְּרַבָּן :